

Stabil lønudvikling på DA-området

I 4. kvartal 2018 var den årlige lønstigningstakt på DA-området 2,5 pct., hvilket er det samme som kvartalet før. Lønstigningstakten er dermed fortsat stabil. For året 2018 som helhed var lønstigningstakten også 2,5 pct., hvilket er på linje med forventningerne. Funktionærernes løn steg med 2,5 pct. i 4. kvartal 2018, på linje med de to foregående kvartaler. Arbejdernes løn steg også med 2,5 pct. i 4. kvartal 2018, hvilket er 0,1 pct.-point lavere end i det foregående kvartal, jf. tabel 1. Siden 2. kvartal 2018 har lønudviklingen på DA-området været ca. ¼ pct.-point over referenceforløbet.

Tabel 1. Udvikling i løn og priser

	2. kv. 2017	3. kv. 2017	4. kv. 2017	1. kv. 2018	2. kv. 2018	3. kv. 2018	4. kv. 2018
DA området	----- Årlig ændring i pct. -----						
Arbejdere	2,4	2,3	2,2	2,3	2,7	2,6	2,5
Funktionærer	2,4	2,4	2,3	2,3	2,5	2,5	2,5
Fremstillingssektoren	2,2	2,0	1,9	2,2	2,5	2,6	2,5
Bygge og anlæg	2,8	2,6	2,7	2,8	3,3	3,4	3,4
Serviceprægede erhverv	2,4	2,4	2,3	2,3	2,5	2,3	2,2
DA området i alt	2,4	2,3	2,2	2,3	2,6	2,5	2,5
Forbrugerpriser	0,8	1,5	1,3	0,6	1,0	0,9	0,8
Reallønsudvikling	1,6	0,8	0,9	1,7	1,6	1,6	1,7

Anm.: Opgjort efter DB07.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og Danmark Statistik.

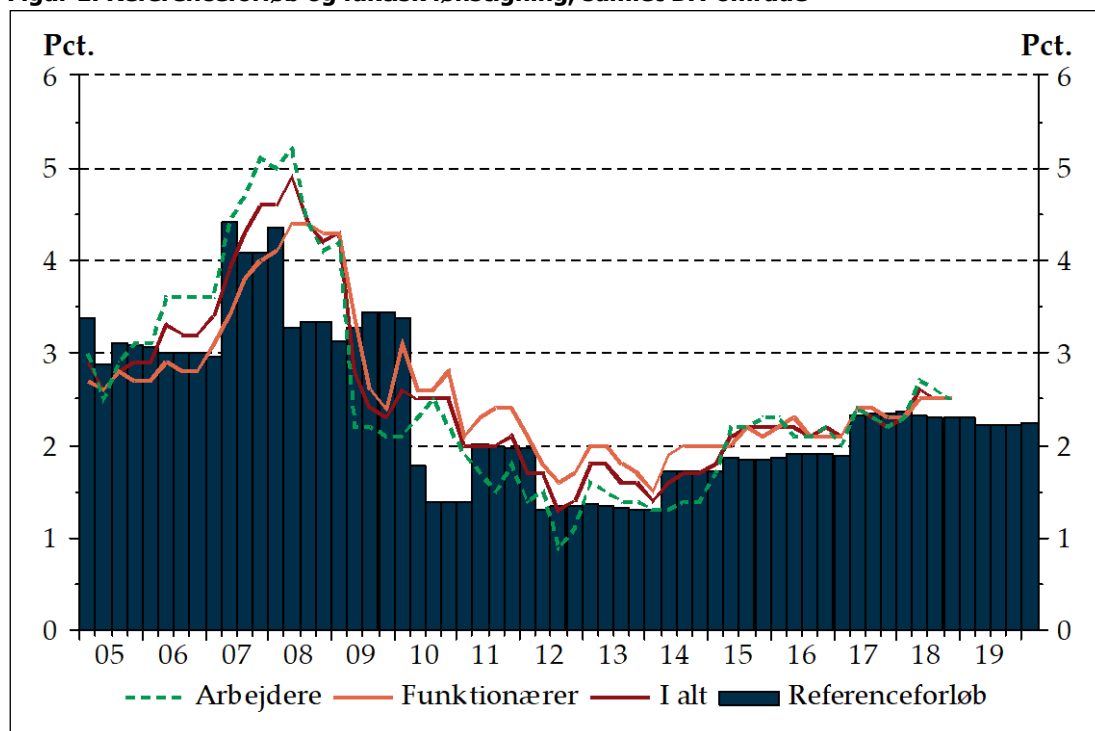
Inflationen er faldet med 0,1 pct.-point, svarende til en stigning i forbrugerpriserne på 0,8 pct. i 4. kvartal 2018. Dette betyder at reallønsfremgangen på DA-området var på 1,7 pct., hvilket er en stigning på 0,1 pct.-point i forhold til de to foregående kvartaler. Inflationen i 2018 var dermed 0,8 pct., hvilket betød at reallønsstigningen for 2018 som helhed var 1,7 pct.

Samlet lønudvikling på DA-området

På hele DA-området var lønstigningstakten på 2,5 pct. i 4. kvartal 2018. Lønudviklingen lå dermed 0,2 pct.-point over de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb.

Både arbejdernes og funktionærernes lønstigningstakt var på 2,5 pct. i 4. kvartal 2018, jf. figur 1.

Figur 1. Referenceforløb og faktisk lønstigning, samlet DA-område

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Opgørelsen af omkostningerne for de overenskomstbaserede referenceforløb på beregnes som den prognosemæssige omkostningsudvikling og tager udgangspunkt i overenskomsternes omkostningselementer på 13 udvalgte overenskomstområder, hvilket betyder, at fremstillingssektoren vægter mere i forhold til DA-området samlet set, mens servicesektoren vægter mindre. Dertil vægter timelønnede mere. Stigningerne beregnes som en prognose baseret på de landsdækkende overenskomster. På den enkelte arbejdsplads kan lønudviklingen afvige herfra som følge af lokale forhandlinger mellem ledelse og de ansatte.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik samt egne beregninger.

Pensionsindbetalinger bidrog med 0,3 pct.-point til lønstigningstakten på hele DA-området. Fritvalgsordninger bidrog med 0,6 pct.-point, mens der ikke var et bidrag fra personalegoder på hele DA-området. Det samlede bidrag fra genetillægsbetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde de 0,9 pct.-point i 4. kvartal 2018, jf. tabel 2.

Tabel 2. Lønstigningstakternes sammensætning, hovedbrancher og DA i alt

	3. kvartal 2018				4. kvartal 2018			
	Fremstilling	Bygge- og anlæg	Service	Hele DA	Fremstilling	Bygge- og anlæg	Service	Hele DA
Samlet lønudvikling	2,6	3,4	2,3	2,5	2,5	3,4	2,2	2,5
<i>Heraf:</i>	<i>Pct.-point</i>							
Genetillæg	0,1	0,2	0,0	0,1	0,2	0,1	-0,1	0,0
Fritvalgsordninger	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Personalegoder	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Pension	0,3	0,5	0,3	0,3	0,3	0,5	0,3	0,3
I alt	1,0	1,4	0,9	1,0	1,1	1,3	0,8	0,9

Anm.: Tabellen angiver årlig ændring i timefortjenesten. Bidraget fra pension afspejler bl.a., at pensionsbetalinger øges med lønnen. Der indgår både arbejdere og funktionærer i opgørelsen af sammensætningerne.

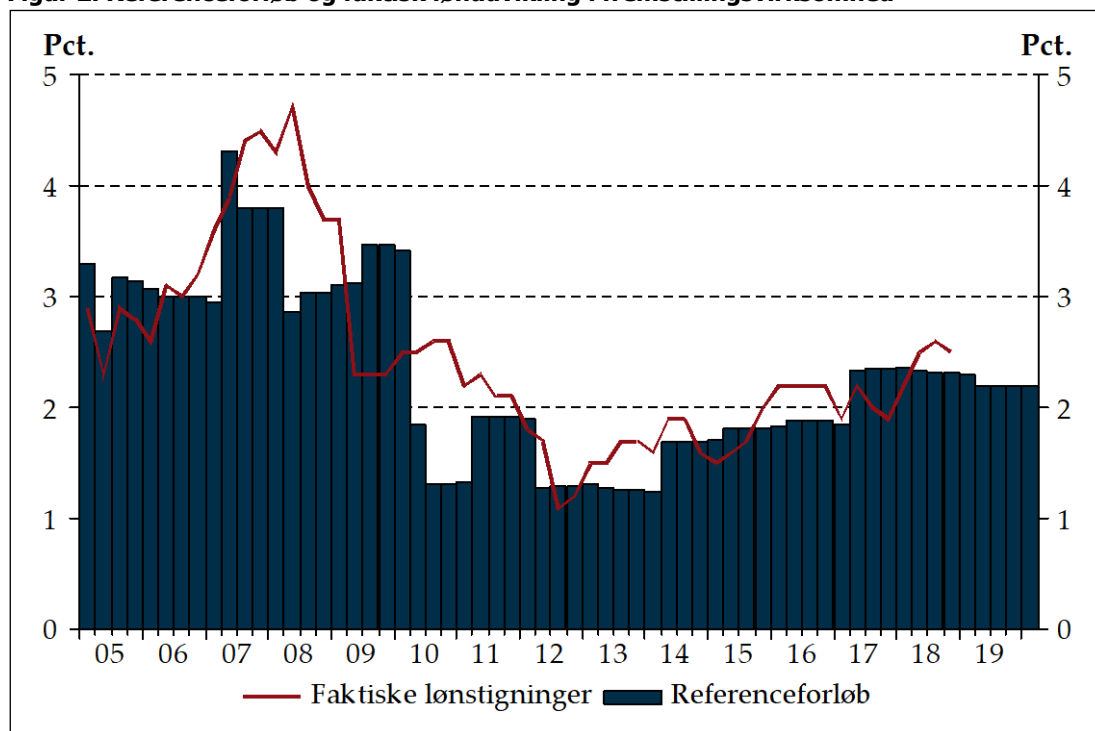
Kilde: DA's KonjunkturStatistik.

Brancheopdelt lønudvikling på DA-området

Lønstigningstakten i fremstillingsvirksomhed var på 2,5 pct. i 4. kvartal 2018. Dermed lå lønstigningstakten i fremstillingsvirksomhed i 4. kvartal 2018 0,2 pct.-point over de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb. I forhold til 3. kvartal 2018 faldt lønstigningstakten med 0,1 pct.-point, *jf. figur 2*. For 2018 som helhed var lønstigningstakten for fremstillingsvirksomhed også 2,5 pct. Siden 2. kvartal 2018 har lønudviklingen inde for fremstillingsvirksomhed været ca. ¼ pct.-point over referenceforløbet.

Pensionsindbetalinger i fremstillingsvirksomhed bidrog til lønstigningen med 0,3 pct.-point i 4. kvartal, mens fritvalgsordninger bidrog med 0,6 pct.-point og genetillæg bidrog med 0,2 pct.-point, *jf. tabel 2*.

Figur 2. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i fremstillingsvirksomhed

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter fremstillingsvirksomhed på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Industriens Overenskomst, Træ- og møbeloverenskomsten og Slagterioverenskomsten.

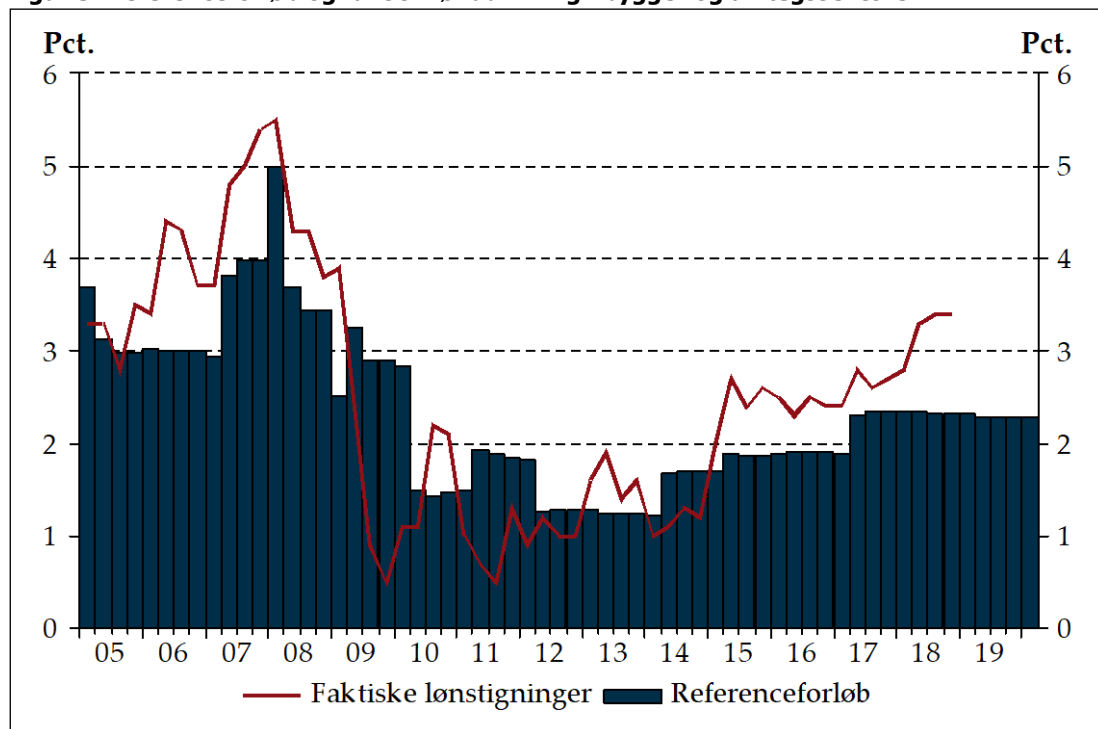
Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

Den største lønstigning i 4. kvartal 2018 inden for fremstillingsvirksomhed var inden for plast- og gummiindustri, hvor den årlige lønstigningstakt var på 3,6 pct. Dette er 1,1 pct.-point højere end lønstigningstakten i det foregående kvartal. Den mindste lønstigning inden for fremstillingsvirksomhed i 4. kvartal 2018 var inden for transportmiddelindustrien, som oplevede en lønstigningstakt på 1,6 pct. Sten-, ler- og glasindustrien og Tekstil- og beklædningsindustri havde dog, med en lønstigningstakt på henholdsvis 1,7 og 1,8 pct., en næsten lige så lav lønstigningstakt.

Inden for bygge- og anlægsvirksomhed var den årlige lønstigningstakt 3,4 pct. i 4. kvartal 2018, hvilket er samme niveau som i det foregående kvartal. Den årlige lønstigningstakt var 1,1 pct.-point over de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb, *jf. figur 3*. For året 2018 som helhed var lønstigningstakten for bygge- og anlægsvirksomhed 3,2 pct., hvilket lå 0,9 pct.-point over branchens gennemsnitlige referenceforløb i 2018.

En del af stigningen inden for bygge- og anlægsvirksomhed skyldes bidrag fra pensionsindbetalingerne, som bidrog med 0,5 pct.-point til lønstigningerne. Fritvalgsordninger bidrog med 0,6 pct.-point til lønstigningerne, mens genetillæg og personalegoder hver bidrog med 0,1 pct.-point til lønstigningstakten. Det samlede bidrag fra genetillægsbetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 1,3 pct.-point i 4. kvartal, *jf. tabel 2*.

Figur 3. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i bygge- og anlægssektoren

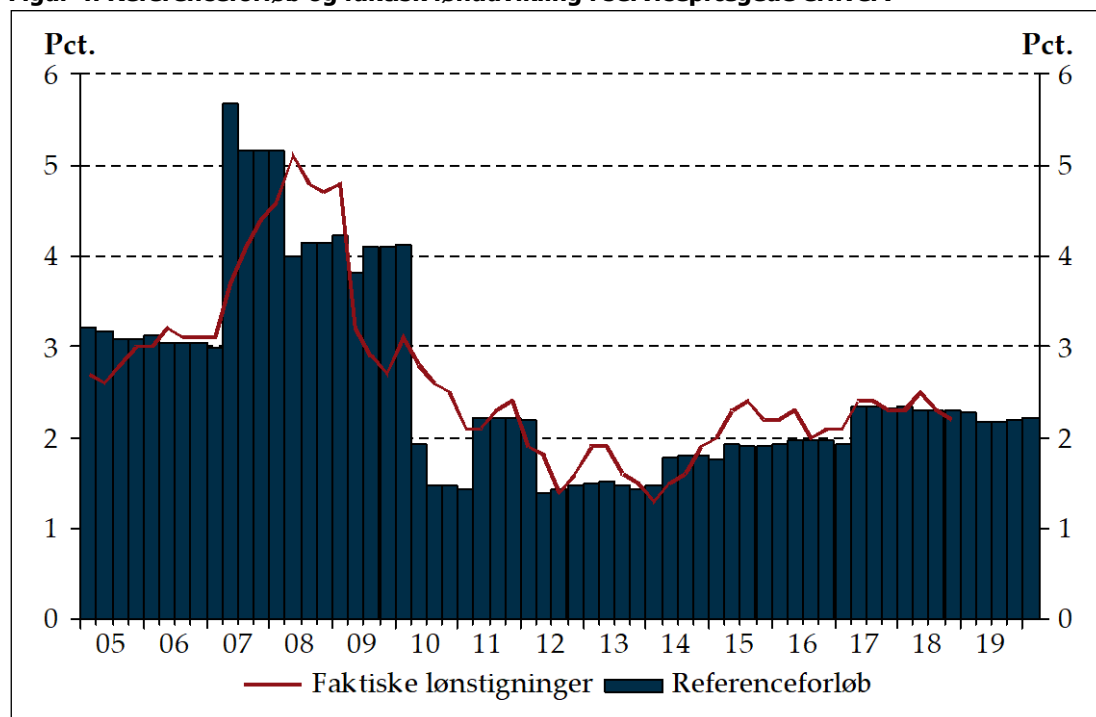

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter bygge- og anlægsvirksomhed på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Bygge- og anlægs-overenskomsten, Bygningsoverenskomsten, Maleroverenskomsten, Elektrikeroverenskomsten og VVS-overenskomsten.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

Lønningerne steg 2,2 pct. inden for serviceprægede erhverv i 4. kvartal 2018, hvilket er et fald på 0,1 pct.-point i forhold til 3. kvartal 2018. Dermed lå lønstigningstakten på det laveste niveau siden 1. kvartal 2017. Lønstigningen lå 0,1 pct.-point under referenceforløbet i 4.kvartal 2018, *jf. figur 4*. For 2018 som helhed steg lønningerne inden for de serviceprægede erhverv med 2,3 pct., hvilket er det samme som referenceforløbet.

Figur 4. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i serviceprægede erhverv

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter de serviceprægede erhverv på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Transport- og logistikoverenskomsten, Fællesoverenskomsten på transportområdet, Serviceoverenskomsten og Butikoverenskomsten.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

Pensionsindbetalinger og fritvalgsordninger bidrog begge positivt med hhv. 0,3 pct. og 0,6 pct., mens genetillægsbetalinger bidrog med -0,1 pct.-point. Bidraget fra genetillægsbetalinger faldt således med 0,1 pct.-point fra 3. til 4. kvartal 2018. Det samlede bidrag fra genetillægsbetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 0,8 pct. i 4. kvartal 2018, *jf. tabel 2*.

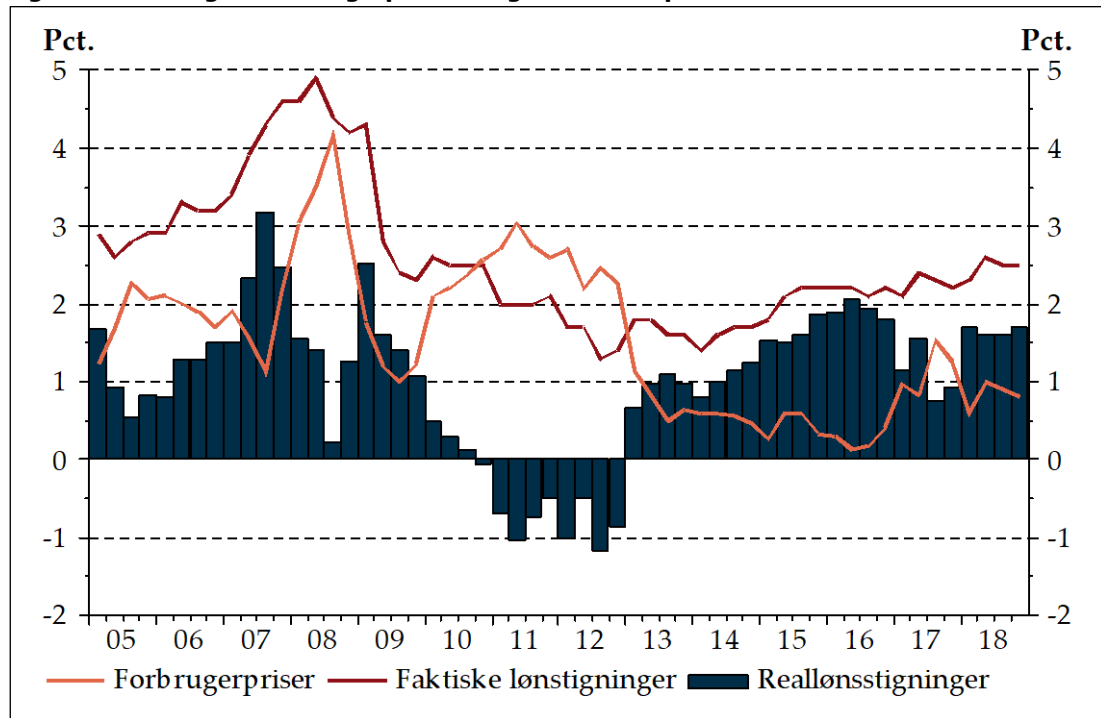
De største lønstigninger i 4. kvartal blandt de serviceprægede erhverv var, ligesom i de to forgående kvartaler, inden for persontransport, hvor lønstigningstakten var på 3,3 pct., hvilket var det samme som lønstigningstakten i 2. og 3. kvartal 2018. De laveste lønstigninger i 4. kvartal var inden for it virksomhed og operationel service, der begge havde en lønstigningstakt på 1,4 pct.

Udviklingen i reallønnen

Reallønnen angiver, hvor meget lønstigningen overstiger inflationen. Den er dermed et mål for den reelle forbedring i købekraft som følge af lønudviklingen.

I 4. kvartal 2018 lå inflationen på 0,8 pct., hvilket var et fald på 0,1 pct.-point i forhold til 3. kvartal. De privatansatte på DA-området havde dermed i 4. kvartal 2018 en stigning i reallønnen på 1,7 pct., hvilket er 0,1 pct.-point højere end reallønsstigningen i det foregående kvartal, *jf. figur 5*.

Figur 5. Udviklingen i forbrugerpriserne og reallønnen på DA-området

Kilde: Danmarks Statistik, DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.